

PLAY BACK

Vladimír
Binar

TRIÁDA

TRIÁDA

EDICE
DELFÍN

SVAZEK
31

Vladimír

Binar.....Playback

VLADIMÍR
BINAR

TRIÁDA

2001

Kniha vychází s laskavým přispěním
Nadace Český literární fond
a Nadačního fondu Obce spisovatelů

Text & photo © Vladimír Binar, 2001
© Nakladatelství Triáda, 2001, 2016
ISBN 80-86138-38-0
ISBN (pdf) 978-80-87256-97-8
ISBN (epub) 978-80-7474-191-3
ISBN (mobi) 978-80-7474-192-0

MISLE,
jediné Tahitičance,
kteřou jsem potkal v Praze

Víly pramenných vod, vy Diovny dcery,
ó prosím, kéž se nám vrátí ten muž,
kéž bůh ho přivede nazpět...

HOMÉR

O tom nemá cenu vyprávět, to není žádný hrdinský zpěv, raději si dáme ještě jedno pivo, však to znáš, to se vždycky říká, pojď na jedno, každý večer jedno, já mám nejradyji popovický, ale tady točí jen smíchovskou desítku, já už teď vlastně nepiju nic jiného, už taky na nic jiného nemám, ani tak, ani onak, jen na tu čtyřku, stejně jako Honza, ten, co stojí tamhle ve výčepu, v hnědém kabátě, taky si dává to jedno pivo, bydlíme na stejný chodbě, dveře proti sobě, ve čtvrtém patře, to je podivný dům, často přemýšlím, proč je tady na Vyšehradě ve dvorech a na střeších tolik ptáků a v oknech tolik květin, víš, jednou navečer jsem šel domů, jako vždycky Vratislavkou, to je ta ulice, kterou jsme sem přišli, vede k vyšehradskému hřbitovu, a najednou vidím, jak se za jedním nezastřeným oknem chystá ke spánku nějaká stařena, měla už na sobě noční košili, seděla na krajíčku postele, zády k vysoko nastlaným peřinám, a dívala se k oknu vyhaslýma, vodnatýma očima, pokoj byl jaksi prázdný, ubohý, vedle žluté dřevěné postele se červenala skříň, na nazelenalém linoleu se kousek od stolu a židle válely nějaké hadry a ze stropu visela holá žárovka, v místnosti bylo asi zima, ale stařenka se tam krčila jen v modré noční košili, a přitom jí zřejmě nevadilo, že má bosé nohy na studeném prošlapaném linoleu, strnule koukala před sebe, až jsem se polekal, že se tak upřeně dívá na mě, proto jsem raději ucouvl do tmy, a vtom jsem si všiml, že přímo na hranici mezi skomírajícím denním světlem a bídnou žárovkou stojí na okně, mezi skly, obrovská květina se širokými zelenými listy a v těch listech že pluje oslnivě rudý květ, který jako by do sebe nasával poslední zbytky světla z ulice a vyzařoval ho do šera v pokoji, a teprve teď jsem si uvědomil, že oči staré ženy úpěnlivě visí na zářivě rudých plátcích a že v jejím pohledu občas zakmitá stejný plápolavý plamínek,

obě světla, ohýnek květu a záblesky v očích, se slévala, a já jsem najednou ucítil, jak se prázdno, které jsem v pohledu stařeny zahlédl, když jsem přistoupil k oknu, převalilo kamsi za mou hlavu, a že právě tam, do prázdna, valícího se zároveň z pokoje i ze tmy města, odkud jsem přišel, se upírá přes rudý zvonec květu její pohled, a v té chvíli jsem to mohl nahmatat, všechnu tu pomíjivost, prchavost, konečnost našeho života, a přitom v jakémsi zmenšení, miniatuře, a kdyby se mi chtělo žertovat, řekl bych, že celý ten podvečerní výjev nosím neustále s sebou jako krabičku zápalek, takhle to začíná, takhle hloupě na to přijdeš, takhle člověk zniče-honic potká mrtvý čas, ale také jsem jednou viděl něco jiného, bylo to asi tu zimu v devětašedesátém, kdy napadlo za den a noc tolik sněhu, že na Karláku ho bylo skoro metr, a když jsem se tehdy odkudsi po půlnoci vracel, ležel tam neporušený, bělostný, svítil, všechno pod ním zmizelo, věčná pražská čerň, koleje, refýže, dráty, keře, stromy, dokonce i domy zmizely pod sněhem, téměř přestalo sněžit, jen tu a tam poletovala osamělá vložka, všude kolem se rozkládal tichý jiskřivý ráj, ale v půlnočním sněhu prázdného nekonečného parku stály dvě jeptišky a naškrobená bílá křídla, vyrůstající jim z hlavy, se neslyšně vznášela v křišťálovém světle, které směrem vzhůru černalo, tam někde nahoře bylo temné dno zářivé propasti, naklonil jsem se nad ní a z jejích hlubin se ke mně vznesly sochy z průčelí kostela svatého Ignáce, a najednou jsem viděl, že už to nejsou sochy, že z nich zbyla jen zlatá svatozář, a v každé té zlaté auře byl černý tunýlek, a já jsem ještě viděl, jak se těmi tunýlky žene a proudí nezastavitelně a nezadržitelně čas, jako když se otevře tepna, věčný a blažený proud, uchvátil mě, vsákl do sebe, a já jsem v něm náhle plul jako na hladině od věků se valící řeky, jakési světelné Mississippi, a kolem mě do temnot

sršely zlaté paprsky svatozáří z průčelí kostela svatého Ignáce, vznášel jsem se, plul, nehybný a ztuhlý, zabalený do plenek času jako mumie, a ještě jsem viděl, že ty dvě jeptišky se podobají dvěma velkým brodivým ptákům, jako by je poletující sněhové vločky proměnily v plameňáky, křídla šustila, pohupovala se v mrazivém vzduchu a na jejich plochách se odráželo třpytivé zrcadlo vesmíru a času, vrhalo odlesky na krystalky sněhu, až růžověl, cítil jsem ho na tváři a vznášel jsem se s ním, ptáci, ptáci, slychám je za úsvitu, ale nejhorší je to v zimě, když mráz syčí ve dvoře před okny jako plyn, hrdličky přilétají k okenním ráámům, ťapkají po plechu, nožičky se jim smekají, a s tlukotem křídel se ozývá dušené houkání a skřípot drápků v suchém mrazivém vzduchu, ve kterém bledne světlo hvězd, to praská zrcadlo Orionu, a já ve spánku slyším, jak zobáčky ťukají na sklo, jako by se dobývaly dovnitř, kdesi daleko blaženě crčí proud vody a tříští se ve výlevce, ozývají se rychlé kroky, kdesi daleko tlumeně odbíjejí hodiny, píská hrnec, v němž se už nadýmá mléko, cinká kávová konvice a hrnky, škrtne zápalka a ozve se jemný hukot plamene, a potom ještě z větší dálky zaklapnou dveře a je ticho, ale to už hledím do prázdna svého pokoje, kde se ozývá jen tikání budíku, a na protější zdi s opadanou omítkou, která trčí jako šedivý, rozpadající se útes proti oknu, začíná bloudit denní světlo, prasklé a duté, ze dna domu není slyšet nic než ticho, a já už zas vidím, že nejsem doma, že zas není to ráno, kdy vstanu a půjdu do kuchyně a na stole bude snídaně, bílá káva a chleby s máslem, a tak vstanu až za dlouho, teprve až světlo proti oknu odkryje další světaďly popraskané omítky, na té mapě je moje první město světa, ale žádné okno, a v šedivém stínu toho města vyjdu na chodbu na záchod, dívám se dlouho, jak světlíkem padá jedna jediná sněhová vločka,

celý náš barák je tak tichý a dutý, že slyším, jak se ta vložka prodírá vzduchem a taje, jak rozechvívá ticho i tlumené houkání hrdliček a plácání křídel, napustím do konvice vodu, postavím konvici na vařič a myslím na ztracenou a kamsi propadlou vilu na kopci nad nádražím, v jejíchž oknech visely narudlé a ochmýřené koule meruněk, na zahradu s morušovníkem, besídkou plnou rákosových rohoží, kulatým betonovým bazénkem a malinovým, které stékalo dolů z kopce plné rosy, rudých plodů a nazlátlých šlahounů, na nichž se houpali ptáci, tehdy ještě neviditelní, často myslím na ten kopec, na němž jako zlatá modla rostlo ze země slunce a válelo se jako kyvadlo stojících, zapomenutých hodin v pískovišti, je to pořád horší tady na té písčíně, podívej na Honzu, zas si dává to jedno pivo, jen to tady postavte, vidíš ten džbán, co má vedle sebe na pultě, tomu říká Bedřichu, a Bedřicha si nechá natočit, teprve když jde domů, dřív, ještě tak před rokem, si dával za večer třicet piv, a jednou, když už mu nechtěli nalít, že je jako kompletní hodina, bylo to v hospodě u Botanické zahrady a už tam přišli esenbáci, rozzuřilo ho to tak, že ty esenbáky z hospody vynesl, v každé ruce jednoho, a jak třepali ve vzduchu nohama, motýlci, tloukl jim hlavama o sebe, a pak s nimi mrskl nahoru ke skleníkům, ale potom si klekl na chodník u zdi a bušil do ní pěstí, jen se podívej na jeho pazoury, do těch bych se nechtěl dostat, zato bych rád viděl, jak klečí u dveří hospody U Trajců, zatímco se policajti sbírají na křižovatce, vlastně pod palmami, ze země, a jak buší do zdi svou pěstičkou, přesně tam, kde světlo neonových zářivek vrhá na omítku stín jeho hlavy, a křičí, já bych vám rozbil držky, vy hajzlové, až byste uviděli kvést tu slavnou Victoriu Regiu, jen kdybych neměl tu zasranou podmínku, on totiž dělá v Botanické zahradě topiče, a představ si, že ti esenbáci

utekli, ale on se do hospody U Trajců už nevrátil, a málem tak přišel o svého Bedřicha Prvního, protože když toho měl u zdi už dost, vydal se domů, ale pak se zastavil na křižovatce pod Železničním mostem, stál tam, kymácel se a mával bůhví proti čemu na světě svou zkrvavenou pěstičkou tak dlouho, až přijel autobus, a on se rozhodl, že si to tedy vyřídí aspoň s ním, vyrazil proti němu tak, že by se za to nemusel stydět ani sám matador El Cordobes, kterého jsem tolik toužil vidět v Arles dělat koridu, v Arles, v bílé kamenné antické aréně, rozpálené šíleným olivovým sluncem, v němž tryská na všechny strany písek metaný kopyty býků, celá ta bělounká aréna voní krví a potem, a taky ženskými těly, oblými jako kmeny v žáru zkroucených pinií, s pleť vydrhnutou mořem, solí, mistralem a celým tím slavným Méditerranée, jenže tam v Arles jsem se na koridu nedostal, neměl jsem už čas, a i když Honza neměl žádný mečík, natož muletu, autobus mu ty jeho veroniky našťestí zbaštil, jen o něj škrtnul, a on se bezmocně rozplácl v půlnočním světle prázdné křižovatky, tvrdil ovšem později, že do toho autobusu bouchl pěstí, až se mu vysypalo sklo, a jak tam ležel, jen párkrát vykřikl, co do mě strkáš, co do mě strkáš, pak přestal křičet, a když zvedl hlavu a uviděl, že je tam sám, začal bušit do dlažby čelem, tak jsem ho tam našel, a jak jsem ho potom táhl domů do čtvrtého patra, schod za schodem, padal mi pořád dolů a přes zábradlí a přitom neustále vykřikoval, nestrkej do mě, nestrkej do mě, ale druhý den dopoledne už byl tady na Poště, už si zas dával to jedno pivo, jen pravou ruku držel jaksi stranou, ale on dovede zvedat püllitry stejně levou jako pravou, a jeho pravačka vypadala, jako by ji namočil do asfaltu, byla fialová a černá, oteklá, parádní boxerská rukavice, stál u pultu zrovna jako dnes a servírka, právě ta, která se k němu teď přitočila, mu

pořád dokola říkala, tak už běž k tomu doktorovi, ale on jen po každé odfrkl, ale jo, jen co dopiju tohle pivo, a takhle tam stál až do večera, byl takový ten zvláštní únorový den, kdy slunce, sevřené mrazem, visí na nebi jako oslnivý, pulsující kotouček, přesně jako měsíc v úplňku, jenže zlatý, celé nebe je zalité modří a nesmírně vysoko se ve skleněném blankytu vznášejí černá hejna ptáků, vzdálená a tajemná jako vyhaslá souhvězdí v hlubinách vesmíru, jen slunce je blízko, je zabodnuto v hvězdném prostoru ptáků zrovna metr nad průsvitnými špičkami vyšehradské katedrály, ze dvorů se ozývá tlumené houkání hrdliček a pod černými krystaly domů na smíchovské straně Vltavy, pod sloupy dýmu, které nehybně trčí u Železničního mostu jako připoutané na nitkách ticha, leží bílá těla parníků, bílé velryby na lesknoucí se olejnaté hladině řeky, ulice jsou prázdné, celé hodiny se nic nepohne, jen vysoko v jiskřivém prostoru, nad pulsující kuličkou žhavého slunce, se neustále obnovují a zanikají, seskupují a víří nová a nová souhvězdí, která při svém nekonečném, věčně se obnovujícím letu, valícím se v mohutném světelném proudu jako Mléčná dráha, vytvářejí ze své touhy ptáci, pak se zlatý úplňk náhle rozpadne na prach, zastíní ptačí souhvězdí paprsky, jako kdyby se spustila opona, a tehdy, když tady Honza stál, najednou se kolem něho zavlnily modré chuchvalce dýmu, houpaly se a spirálovitě stoupaly v nazlátlých slunečních paprscích, které pronikly přes zažloutlé záclony dovnitř, a jeho rozbitá pěst, černá, oteklá pravačka, se vynořila z šera, ležela v prachu cigaretového světla jako na namodralých a šedivých polštářích, závoje dýmu se kolem ní obtáčely a zase sklouzávaly dolů, jako obvazy, a to žluté světlo jako by dovnitř neproudilo zvenku, ale vytékalo z naleštěné pípy do půllitrů na pultě, stoupalo v nich a zářilo jako zlatá láva, až na-

konec, když Gymnasta, tak tady chlapi říkají vrchnímu, roznesl püllitry po lokále, zalilo celou hospodu, to mrtvé ticho, ztuhle sedící nedělní štamgasty, a Honza stál ve výčepu přísátý na ten světelný proud, opíral se o něj jako o sloup, a když se k němu servírka zas naklonila přes pult a snad už posté mu řekla, Honzo, neblbni, běž už k tomu doktorovi, vždyť to máš určitě zlomený, pozvedl tentokrát hlavu, ale ten pohyb jím strčil dozadu, takže musel svou boxerskou rukavicí vyrovnat ztracenou rovnováhu, prudce ji zvedl, až zařval, a teď měl tu ruku přímo před očima, jako by ji tam vyvrhl příliv únorového světla, které protékalo hospodou jako šťáva vymačkávaná z citronu, teprve teď, když se tak objevila a znehybněla, ozářená ze všech stran, bylo vidět celou tu hrůzu se zaschlými černými strupy, a Honza na ni pár vteřin užasle civěl, jako by byl hypnotizovaný, ale hned se rozeřval na celou hospodu, to čumíte, volové, ačkoliv se nikdo ani nepohnul, jen některá víčka se zvedla a hned zase sklapla, jako když se natáhne a hned spustí spoušť fotoaparátu, pak po ní levačkou sáhnul, pomalu ji stáhl dolů, až se znovu zabalila do obvazů dýmu, a něžně, jako by ji konejšil, zabručel, nestrkej do mě, nestrkej do mě, víš, člověk vlastně sám se sebou mluví jen v bolesti, ale fyzická bolest není to nejhorší, proč člověk sám se sebou mluví, nakonec však servírka přišla za mnou, abych mu domluvil, dneska si vzala paruku, ale pod ní má dlouhý černý vlasy, až po pás, Gymnasta je její manžel, a když přišli na tuhle hospodu, celou ji napřed vymalovali, dnes už to není ani poznat, a tenkrát prý sem Honza náhodou vlezl, ona zrovna uklízela po malování, a jak tady stála na štaflích a umývala okna, pozval ji k sobě na kafe, aspoň mi to povídal, možná že kecal, ale toho večera přišel ke mně a strčil do dveří obrovskou kyticí šefíku, už byl zas pořádně namazanej,